

Pozor na čaroděje

KIR BULYČEV

Ilustrace Václav Rytina

Dneska už nikdo na nadpřirozené bytosti nevěří. Všichni svorně tvrdíme, že čarodějové a jim podobní vymřeli i v literatuře. Jen semtam se nějaký objeví. Když naši dědečkové čítávali pohádky bratří Grimmů a Andersena, ani je nenapadlo o čarodějích pochybovat. Tím lze docela přirozeně vysvětlit, že když takový čaroděj vyšel z lesa a zamířil k Udalovovi, nemohl v tom vidět nic zlého. Čaroděj byl oblečen ledabyle a při tom náročně. Měl na sobě roztrhaný kabát, čepici ze zaječí kůže a stříbrné botičky s ostruhami a přezkami.

„Berou?“ navázal kontakt čaroděj.

Udalov zabodl do čaroděje pohled a znovu se soustředil na udici. Ryby docela braly, i když už byl pozdní podzim, k ránu se hlásily mrazíky a spadané listí chrupalo pod nohama jako pišingry.

Čaroděj se naklonil nad kbelík, ve kterém leželi a mrskali se cejni a řekl:

„Polovička patří mně.“

„A bude ti to stačit?“ uchechl se Udalov a zasekl. Tentokrát chytil plotičku. Poskakovala po scvrklé trávě a snažila se dostat zpátky do jezera.

„Rozdělíš se,“ řekl čaroděj. „Já jsem tu pánem, a ty se se mnou musíš rozdělit.“

„Už sem jezdím rybařit hezkou řádku let,“ řekl Udalov a hodil při tom plotičku do kbelíku, „a žádného pána jsem tu

v životě neviděl. U nás jsme si všichni rovni.“

„Já tu nejsem dlouho,“ řekl čaroděj, usedl na bobek a šťoural prstem ve kbelíku. „Přišel jsem sem odjinud. Jsem mírumilovný čaroděj, chápeš to?“

Teprve nyní Udalov pohlédl na čaroděje a došel k názoru, že moc valně nevypadá.

„Člověče,“ zeptal se ho, „to jdete na maškarní nebo jste utekl z ústavu?“

„No tohle!“ zakroutil hlavou čaroděj. „Odnikud jsem neutekl. Tak kterou půlku mi dáš? Máš tu šest cejnů, tři ježdíky a plotičku. Jak to rozdělíš?“

Udalovovi začalo být jasné, že si ten člověk nedělá legraci. A jako naschvál široko daleko u jezera ani noha, i kdyby sis oči vykoukal. Můžeš volat jak chceš, nikoho se nedovoláš. K silnici to jsou tři kilometry, ke všemu ještě lesem.

„Kde bydlíte?“ zeptal se skoro zdvořile Udalov.

„Pod pařezem,“ řekl čaroděj. „Až nastane zima, zalezu do nějaké prázdné chaty. Jaképak strachy, co?“

„Copak nemáte kde bydlet?“

Radost z rybaření byla pryč. Ale stejně už je čas jít domů. Udalov vstal, vytáhl z vody i druhou udici a začal skládat své nádobíčko.

„Já nemůžu bydlet nikde, protože jsem čaroděj, jsem nespoutaná bytost,“ spustil rychle mužíček, jakmile ale upozoroval, že Udalov odchází, namíchl se. „Ty chceš odejít? Tak ty se chceš stavět na zadní? Za dávných časů při pouhém pohledu na mne lidi padali na kolena a prosili, abych si sám něco vybral a neubližoval jim.“

„Žádní čarodějové nejsou. To jsou babské pověry.“

„Pro někoho to jsou pověry, pro někoho smutná skutečnost.“

„Tak proč by se vás lidi měli bát?“

Rybářské náčiní bylo složeno. Udalov poskakoval, aby si rozhýbal nohy. Byla zima. Začalo to foukat. Od lesa se sem připlazil mráček, kdo ví, jestli z toho nebude pršet anebo padat sníh.

„To je jasné, proč,“ řekl čaroděj. „Protože toho můžu spoustu natropit.“

„Jak to myslíte – natropit?“

Čarodějovy oči se Udalovovi moc nelíbily. Byla v nich zloba, trochu hrůzy.

„Dočista jednoduše to myslím,“ řekl čaroděj. „I tobě může natropit. I tvé krávě nebo koze, kuru domácím.“

„Nemám ani kura, ani dobytek,“ řekl Udalov, zvedl kbelík a přes rameno si hodil udici. „Kde bych to vzal, když žiju ve městě. Takže se mějte!“

Udalov spěšně vykročil lesní pěšinou, ale čaroděj nezůstal pozadu. Vlnil se jako slepýš, mizel za stromy, znovu se zjevoval na cestě a pořád něco povídal. S někým jiným by se Udalov o ryby rozdělil, není přece krkoun, ale tady už šlo o zásadu. Když ti někdo

vyhrožuje, tak se nedej.

„Tak tedy nedáš? Ty si mě tedy nevážíš?“ kňoural čaroděj.

„Nedám“

„Tak z toho tedy mám něco vyvodit?“

„Vyvod.“

„Takže já ti natropím. Varuju tě naposledy!“

„Co mi natropíš?“

„Třeba svrab. Nebo horečku“

„Neotravuj. Na to všechno jsou léky.“

„Tak mi dej aspoň plotici.“

„Nedyndej!“

„Stát!“ Čaroděj ho předběhl a postavil se mu do cesty.

„Varuju tě naposled!“

„Uhni! Kvůli tobě mi ujede autobus, přijedu domů pozdě a ráno budu v práci nevyspalý. Tak rozumíš mi?“

„Ty chodíš do práce?“ podivil se čaroděj. „A to k tomu ještě chodíš na ryby?“

„A proč ne?“ Udalov odstrčil čaroděje a šel dál. „Víš, co by to bylo, kdyby byl život jednotvárný? To by se člověk unudil. Nemít žádného koníčka... Bez koníčka není člověk člověkem, ale jenom bytostí.“

Čaroděj krácel vedle něho a přikyvoval Udalovovi dokonce připadalo, že ta nadpřirozená bytost v téhle chvíli připouští, že i ona má nějakého koníčka, že třeba sbírá motýly nebo brouky. Najednou ale slyšel, že se čaroděj zachechtal a že v tom smíchu bylo něco varujícího.

„A už to vím,“ řekl čaroděj. „To bude tvůj konec, Korněliji Udalove. Už vím, jak ti natropím“

„Tak povídej,“ řekl odvázně Udalov.

„Jen se dívej!“

Čaroděj vytrhl chomáč šedivých vousů, ze stromu

uškubl žlutý list, sebral se země hrudku a začal to všechno žmoulat, něco při tom huhlal, trochu poskakoval. Nebyla to vábná podívaná, ale Udalov čekal, jako kdyby nemohl nechat v lese člověka, který dostal záchvat. Nakonec měl ale čekání dost, mávl rukou, jako kdyby chtěl říci, tak si tu kašpárkuj, a šel dál. Doletělo za ním volání, pak nastalo ticho. Udalov si myslel, že teď bude mít od čaroděje pokoj, ale zaslechl za sebou rychlé tlumené kroky.

„Hotovo!“ řekl celý udýchaný čaroděj. „Natropil jsem ti, Udalove! Tvůj život už nebude pestrý. Všechno to u tebe půjde do kolečka, den co den, týden co týden. A bude se to pořád opakovat. Neunikneš z toho kruhu až do smrti smrťoucí a budeš mě prosit, abych tě odčaroval, ale já se ti budu jen smát do očí a zeptám se tě, jestli si pamatuješ na ty ryby?“

Čaroděj se rozplynul v tmavnoucím vzduchu. Jako kdyby splynul s kmeny osik. Jenom taková tísnivá vlhká tíha padala na les. Udalov zatřepal hlavou, aby se zbavil nepříjemných vzpomínek na čaroděje a spěchal k autobusové zastávce. Tam se krčil pod štítkem u čepice, poslouchal, jak čepici bombardují dešťové kapky a začalo mu být divné, jak ten mrňous přišel na jeho jméno, když se mu přece nepředstavoval.

Ještě v autobusu Udalov myslel na čaroděje, ale jakmile přišel domů, už o něm nevěděl.

Ráno ho probudila žena.

„Tak, Korněliji, to budeš spát do poledne?“

Pak přišla k Maximkově posteli a zeptala se:

„Maxime, to chceš přijít pozdě do školy?“

Pak bylo slyšet plesk-plesk, jak na pánvičku dopadla vajíčka, šmik! šmik!, jak se nůž zakousl do bochníku, glo-glo-glo!, jak teklo mléko z láhve, í-í! – jak začala pískat čajová konvice. Udalov s námahou vstal, hlavu měl

těžkou, protože včera přebral čerstvého vzduchu u jezera. Od rána má poradu. Hoří jim plán...

„Maxime,“ zeptal se, „budeš na tom záchodě ještě dlouho?“ Cestou do práce v autobusu viděl známé tváře. V úřadě už panoval pracovní ruch. Udalov se uklonil, komu měl, došel na své místo a nedůvěřivě pohlédl na svůj stůl, jako kdyby tam mohl být ukryt štír. Nebylo tam nic. Oddechl si a pracovní den začal. Když se Udalov vrátil domů, na plotně se vařila polévka. Xenie pracovala, syn Maxim dělal úkoly. Za okny vládl podzimní mrazík, byla tam tma jako v pytli... Ani si to Udalov neuvědomil a týden byl pryč. Plynul den za dnem. V neděli na ryby nejel, vždyť by stejně ani neřukly, jeli na návštěvu k manželčině příbuzné, k Antoníne, chvíli tam poseděli, chvíli se dívali na televizi a vrátili se domů. V pondělí ráno Udalova probudila žena:

„Tak, Korněji, to budeš spát do poledne?“

Pak přišla k Maximkově posteli a zeptala se:

„Maxime, to chceš přijít pozdě do školy?“

A hned na to plesk-plesk!, jak pleskla vajíčka na pánvičku, šmik-šmik!, jak se nůž zakousl do bochníku, glo-glo-glo!, jak teklo mléko z láhve, í-í-í-í-í!, jak začala pískat čajová konvice. Udalov s námahou vstal, hlavu měl těžkou, a to má hned od rána poradu. Pak práce a práce...

„Maxime!“ zvolal. „Budeš na tom záchodě ještě dlouho?“ Jako kdyby před tím, než to všechno vyslovil, někdo natočil jeho hlas na magnetofon. Kde tohle všechno už jenom slyšel?

V úřadu bylo jako v úle, lidé se dohadovali i na chodbě. Udalov šel až k sobě, usedl a nedůvěřivě pohlédl na stůl, jako kdyby tam mohl být ukryt štír. Nic tam nebylo. Udalov si povzdechl a začal se chystat na poradu.

V neděli si chtěl zajet na ryby, ale počasí bylo pod psa,

pršelo a do toho sníh. Takže odpoledne zašel na kus řeči k sousedovi, chvíli si povídali, chvíli se dívali na televizi.

V pondělí ráno se probudil a cítil, že na něco čeká. Ležel se zavřenýma očima. A dočkal se:

„Tak, Korněliji, to budeš spát do poledne?“

„Počkej!“ vyletěl Udalov bosýma nohama na podlahu. „Kdo tě tu větu naučil? Copak neumíš říct nic jiného?“

Žena jako kdyby neslyšela. Přistoupila k synově posteli: „Maxime, to chceš přijít pozdě do školy?“

A hned na to plesk-plesk, šmik-šmik...

Udalov si natahoval kalhoty a už chtěl být z domova pryč. Ale nepodařilo se mu to. Přistihl sám sebe, jak nervózně volá:

„Maxime, budeš na tom záchodě...“ a hned se zarazil. Vzpamatoval se až venku. Kam jde? Do práce. A proč?

V úřadě bylo jako v úle. Připravovali se na poradu o výsledcích uplynulého měsíce... Udalovovi stačilo pohlédnout na desku svého stolu a neznámá síla ho doslova vynesla znovu ven. Ani nevěděl, proč se rozběhl ke krámu s rybami, vystál menší frontu, koupil štika, která měla přes tři kila. Zabalil ji do novin a s takovým balíčkem se ocitl na autobusové zastávce.

Padal mokrý sníh, tál na zemi a na kořenech stromů. Les mlčel. Pozorně vyčkával, co bude dál.

„Slyšíš mě,“ řekl nesměle Udalov.

Od stromu se odlepil čaroděj a řekl:

„Přinesls mi štika? Ve štice je ale spousta kostí.“

„Kde by se ve štice vzaly kosti?“ rozzlobil se Udalov. „To není cejn!“

„Cejn je ale lepší,“ řekl čaroděj. Ohmatal štičí ocas visící z novin. „To je mražená štika?“

„Mražená, ale čerstvá!“

„Už tě to nebaví, co?“ Čaroděj vzal štika, jako když novopečený otec bere prvně do náručí své dítě.

„Už to nemůžu vydržet,“ přiznal Udalov. „Plesk-plesk, šmik-šmik...“

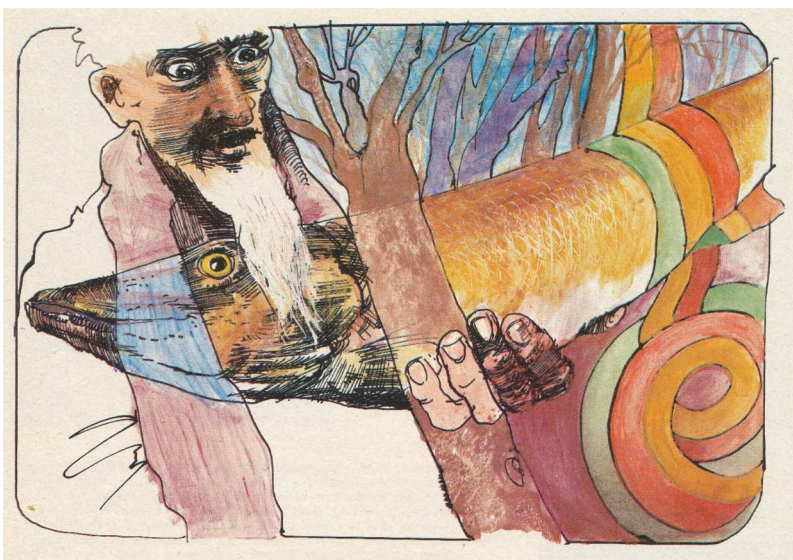
„To toho moc nevydržíš,“ řekl čaroděj. „Jsou to všeho všudy dva týdny.“

„Já už to víckrát neudělám,“ Udalov nato.

Čaroděj pohlédl na šedivou oblohu a řekl zamyšleně: „Ani nevím, proč jsem dneska tak hodný. Hned si ale říkám – proč bych tě měl litovat? Vždyť sis to přece zasloužil.“

„Přinesl jsem vám štika. Má tři kila dvacet.“

„Tak dobře, podrž ji.“

Čaroděj mu vrátil štika a začal dělat rukama čáry máry. Udalovovi bylo škaredě. Co když to všechno je jenom legrace?

„Hotovo,“ řekl čaroděj a vztahoval ruce pro rybu. „Jsi volný, Udalove. V létě mi budeš dávat každého druhého cejna.“

„Samozřejmě,“ řekl Udalov a bylo mu jasné, že byl napálen. Čaroděj si hodil štiky přes rameno jako pušku a vykročil do křoví.

„Počkejte,“ zavolal za ním Udalov. „A co když...“

Jeho slova však zapadla do spleti mokrých větví a v tu ránu pochopil, že v lese není ani noha. Celý uondaný se dostal na autobusovou zastávku. Vrtěl hlavou a sám sebe přesvědčoval, že i když je čaroděj odporná bytost, podvodník, vyděrač, tak přece jenom... Když dorazil domů, byl tak vysílený a vypadal tak staře, že mu jedno děvče dokonce uvolnilo místo v autobusu. Ve strachu si šel hned lehnout, ve strachu čekal na ráno, ve spaní vedl bezvýsledné a rozčilené diskuse s čarodějem. Čím blíž bylo ráno, tím víc věřil ve vysvobození...

Bylo to ale takhle. Ráno mu žena uvařila nenáviděnou krupicovou kaši, Maximek dostal příušnice a nešel do školy, Udalov musel na desetidenní služební cestu bezmála na druhém konci světa.

KONEC